

СТАНОВИЩЕ

за дисертацията на **Дамян Йорданов Парушев**

за присъждане на образователната и научна степен *“Доктор”*,

Нов български университет, фак. № 85178

от професор д-р **Даниела Петрова Дикова**, Национална музикална академия „Проф. Панчо Владигеров“; Професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство.

Тема на дисертацията: *„ Някои особености на холистичното преподаване по флейта”*

В изпълнение на заповед **З-РК-180** от **1.6.2021** на Ректора на Нов български университет професор **Пламен Дойнов**, д.н.

1. Актуалност и значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение.

Самото заглавие на представения труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор” на докторанта **Дамян Парушев** показва широкия обхват на работата му, в която се преплитат описателно-историческия, дедуктивния, сравнително-аналитичния и приложния подходи. От позицията на все по-наложителната задача за влияние на изкуството в процесите на подобряване на качеството на живот, развитие на духовното начало и укрепване на психическото здраве, предложеният труд е навременен и необходим. **Темата е актуална и текстът има приносни моменти.** Добре разгърнатия преглед на историческото и технологично развитие на флейтата, дава

солидна основа за изследване и развитие на труда, а разглежданата проблематика през ракурса на венецуелската образователна програма “**El Sistema**” е от особена ценност.

2. Обоснованост на целите и задачите в дисертационния труд.

Докторантът успешно дефинира конкретни задачи, чието изпълнение води до постигането на поставената цел: *„представяне на холистичния метод в обучението по флейта и влиянието му в контекста на изразните средства в камерно-инструменталното музициране“*. В този смисъл могат да се открият солидната подготовка на кандидата и приносите на настоящото изследване в няколко различни аспекта.

3. Познаване на проблематиката. Структура на работата.

Очевидно докторантът **Дамян Парушев** дълбоко е запознат с проблемите, формулирани в дисертационния труд. От една страна, това е видно от творческата му биография, съчетаваща солидно инструментално и педагогическо образование, богата артистична практика и дълбоко познаване на бразилската образователна система по флейта. От направения обстоен исторически преглед и анализ със задълбоченото изследване на историческото развитие на флейтата и звукоизвличането при духовите инструменти като цяло, са видни и неговите познания в областта на спецификите при ансамбловото музициране и характеристиката на образователната програма “**El Sistema**” и нейната социална роля. Това му позволява да пише на професионален език и да прави релевантни изводи на база на събрания и описан в текста му материал. Прави добро впечатление и богатия обем от литература и източници, които са използвани.

За това ясно говорят и количествените характеристики на предложението труд – той се състои от увод, четири основни глави, заключение, приложение, публикации и библиография, в общ обем от 172 стр. и библиография с 63 заглавия на 4 езика, включително и 12 електронни източника. Изследването съдържа относително богат илюстративен материал и нотни примери, както и 55 пояснения и бележки под линия.

В Увода с добра структура се излагат **предмета, обекта, целите и задачите** на изследването. Представен е авторския прочит на:

- холистичния подход към музикалното изкуство
- спецификата на камерното ансамбловото музициране от гледна точка на холистичната идея
- анализа на музикалната структура - тематизъм, агогика, тембър, динамика, темпа, щрихи, интерпретация и проблематика, свързана с тях.
- инвенционните и стилистични характеристики в творчеството на бароковия композитор Телеман през призмата на флейтовата интерпретация, особеностите на музикалния му език, избраната от него жанрова система и множество въпроси, свързани с организацията на звуковата материя
- същността на холистичния проект във Венецуела и Бразилия

Първа глава разглежда:

- **холистичното начало в исторически аспект**, развитието на човечеството като фундамент, върху който се проектират представите на индивида за

обкръжаващата го среда – материална и нематериална. Очертава се връзката между философските постижения на учените от Древна Гърция и проекциите на техните постулати в по-късни исторически епохи както по отношение на музиката като елемент от вселенската хармония, така и по отношение на нейното изразяване чрез емоция, музикален инструмент и възпитателните ѝ свойства.

-холистичния подход и музикалното изкуство: представени са идеите за извличане на качествен флейтов звук и тон, функционалността и връзката, която съществува между различните компоненти на доброто звукоизвличане, което изисква от инструменталиста усъвършенстването на правилната позиция на тялото и дишането, необходими за постигането на красив тон от флейтата.

- холистичния изследователски подход в музикалната практика

- иновативните предизвикателства в педагогическата практика при преподаването на флейта

- особеностите на холистичното преподаване по флейта в Латинска Америка

Втора глава поставя въпроса за възпитателната страна на холистичния метод посредством музиката, което не се ограничава само до техника или звук, тъй като музикалното изкуство изразява емоция, материя и нематериалност, сътворени чрез звука. Предложени са **анализи на музикалната структура – тематизъм, агогика, тембър, динамика, темпа, щрихи, интерпретации.** Достигнат е извода, че високия професионализъм е тясно свързан и с духовното развитие и изграждане на подрастващите, постулат, залегнал дълбоко в холистичния метод в общообразователните,

възпитателните и музикантски директиви на системите в отделните държави от Северна и Южна Америка и Европа.

Трета глава разглежда личността , жизнения и творчески път на **Г. Ф. Телеман** и свързаността му с холистичната идея, както и анализ на музикалната структура (тематизъм, хармония, изразна специфичност) в първа соната от цикъла **Шест канонични сонати от Телеман**.

Четвърта глава описва холистичният метод на преподаване на блокфлейта в гр. **Манаус, Щата Амазонас, Бразилия**. Представя венецуелската образователна програма - "*El Sistema*". Информира за присъствието на западноевропейската музика в Амазония. Предлага кратка биография на **Клаудио Санторо** – музикант и общественик и ни запознава с преподаването по блок флейта в **Лицея по изкуства и професионални курсове „Клаудио Санторо“**.

В **Заключението** се правят изводи за дисертационния труд и се дават приносите, които са довели до едно ново третиране и авторов прочит на проблематиката.

4. Научно-приложни приноси на дисертационния труд

Задълбочената изследователска работа на докторанта му е осигурила богат исторически и емпирично-технологичен материал за сравнителен анализ, както и база за надграждане със свои заключения, изводи и препоръки. Напълно съм съгласна с изведените приноси, плод на самооценката на докторанта и ги утвърждавам.

5. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Публикациите са 2, представени на научни форуми.

6. Препоръки

Нямам.

7. В заключение

Дисертационният труд съчетава теоретически и практически аспекти в областта на звукоизвличането и интерпретацията на флейта и показва професионална компетентност от страна на докторанта. **Текстът отговаря на изискванията за дисертационен труд, има приносни моменти и голяма част от неговите изводи биха могли да имат практико-приложен характер.**

Предвид гореизложеното считам, че представеният дисертационен труд дава реално основание с пълната си увереност да предложи на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор” на г-н **Дамян Йорданов Парушев.**

Проф. Д-р Даниела Дикова

26.07.2021